UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Is SARS-COV-2 een biowapen?

Marácz, L.

Publication date
2021
Document Version
Final published version
Published in
Armex

Link to publication

Citation for published version (APA):
Marácz, L. (2021). Is SARS-COV-2 een biowapen? *Armex*, *105*(3), 14-15.

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:09 Nov 2026

ONAFHANKELIJK DEFENSIEMAGAZINE
UITGAVE VAN DE KONINKLIJKE NEDERLANDSE VERENIGING ‘ONS LEGER’

ARMEX

Meer dan 100 jaar op de bres voor de krijgsmacht

Defensie: het kan en moet beter
De Chinese marine
Krijgsmacht krijgt Scorpion 6.6 dieselquad

105e jaargang juli 2021 | nummer 3

Defensienieuws

Kolonel b.d. drs. A.E. de Rooij

155mm houwitser op Boxer onderstel

Omdat het ontwerp van het Boxer pantserwielvoertuig modulair is, kan het voertuig op veel verschillende manieren van bewapening worden voorzien. De meest recente variant van het voertuig, de Boxer RCH 155, heeft een toren voorzien van een 155mm houwitser, waarbij RCH de afkorting is van Remote Controlled Howitzer. De term *remote controlled* heeft betrekking op de toren. Het wapensysteem wordt op afstand bediend.
De RCH 155 is een combinatie van een geautomatiseerd artilleriesysteem en een gepantserd voertuig met een hoge mobiliteit. Het systeem beschikt over een relatief grote voorraad munitie, die snel kan worden geladen. Het voertuig is bovendien autonoom wat betreft de vuurleiding. Ook zorgt het stabiele platform voor een grote precisie bij het vuren.
De houwitser beschikt over de beproefde 155mm / L52 loop. De vuurmond heeft een maximaal bereik van 54 km over 360 graden rondom. Externe ondersteuning om de terugslag van de vuurmond op te vangen is hierbij volgens KMW niet nodig. Het systeem is geschikt voor alle NAVO-munitiesoorten.

Bronnen: Army Recognition, Wikipedia, KMW

De Boxer RCH 155. Foto: KMW

De Oron landt op de vliegbasis Nevatim. Om veiligheidsredenen is een deel van de foto afgeplakt. Foto: IAF

Israël onthult nieuw ISR-vliegtuig

Op 4 april jl. heeft de Israeli Air Force (IAF) bekend gemaakt dat haar nieuwste aanwinst geland was op de vliegbasis Nevatim. Het betreft de Oron, een vliegtuig voor *intelligence, surveillance & reconnaissance* (ISR-)taken.
De Oron is een gemodificeerd Gulfstream G550 zakenvliegtuig. De komende twee jaar zullen de missiesystemen in het toestel worden geïnstalleerd. Dit zal plaatsvinden onder leiding van Israel Aerospace Industries. Hierbij wordt samengewerkt met de *research & development* afdeling van het ministerie van Defensie, de IAF, de marine (IN) en de militaire inlichtingendienst. Deze systemen zullen bestaan uit een geavanceerde actieve elektronische *scanned-array* radar, elektro-optische sensoren, sensoren voor *signals intellegence* (SIGINT) en geavanceerde systemen voor dataverwerking.
Volgens de commandant van de IAF zal de Oron de Israëlische overmacht in de lucht versterken en ook de mogelijkheden om op te treden tegen landen die niet aan Israël grenzen, vergroten.
Het vliegtuig zal worden ingedeeld bij het 122 'Nachshon' Squadron van de IAF, dat al beschikt over diverse toestellen voor ISR-taken, waaronder twee andere gemodificeerde Gulfstream-modellen, de Shavit (Gulfstream G500) en Eitam (Gulfstream G550).

Bronnen: Janes, IAF

Frankrijk geeft details van het nieuwe vliegkampschip vrij

Het Franse ministerie van Defensie heeft in april van dit jaar details vrijgegeven betreffende het te bouwen vliegkampschip, de Porte-Avions de Nouvelle Génération (PANG). Het schip zal de Charles de Gaulle vervangen.
De romp van het schip zal worden gebouwd in het West-Franse Saint-Nazaire tussen 2031 en 2034. Tussen 2034 en 2036 zal het schip worden afgebouwd. Een model van het schip zal daarvoor worden beproefd in een meer in Zuid-Frankrijk. Ook zullen beproevingen worden uitgevoerd in een testcentrum van de Franse krijgsmacht in Normandië. De PANG zal worden uitgerust met twee of drie elektromagnetische katapulten. De aandrijving zal, in tegenstelling tot die van de Charles de Gaulle, mogelijk conventioneel zijn.
Het schip zal een waterverplaatsing hebben van 70.000 ton. Het zal in staat zijn om per dag maximaal zestig lanceringen van gevechtsvliegtuigen uit te voeren en zal beschikken over een munitievoorraad die afdoende is om een week operaties in het hoogste deel van het spectrum uit te voeren.
De gevechtsvliegtuigen van het schip zullen uiteindelijk worden ondersteund door onbemande toestellen, bijvoorbeeld tankers. De bemanning zal uiteindelijk 1.100 koppen tellen. Daarnaast krijgt de PANG faciliteiten voor 600 militairen belast met vliegtuigoperaties en 100 stafleden. Er is een reservecapaciteit voor maximaal 200 personen. De slaapvertrekken zullen zijn ingericht voor maximaal acht personen. In de Charles de Gaulle is het maximum 24 personen.

Bronnen: Janes, Wikipedia (Fr)

Een illustratie van de PANG op basis van een foto van de CVN-75, Harry S. Truman. Afbeelding Wikimedia Commons, Rama

Op de Korrel

Liever de KLM dan de KL(u)

Kolonel b.d. drs. A.E. de Rooij

Ik schrijf deze column eind juni. De coronamaatregelen zijn grotendeels opgeschort, de kabinetsformatie kabbelt rustig door zonder dat er veel voortgang lijkt te worden geboekt en de krijgsmacht ligt nog steeds op apegapen. Omdat het kabinet demissionair is, worden er geen grote beslissingen genomen. Dit is overigens wel een beetje apart. Het kabinet gaat immers in de bestrijding van het coronavirus door als ware het missionair. Wat betreft die andere, existentiële crisis - onze krijgsmacht is niet in staat aan de grondwettelijke taken te voldoen - weigert men ook maar iets te doen, want …. demissionair.

Hoe ernstig de situatie is, bleek bijvoorbeeld in maart van dit jaar. Toen berichtten de media, de Telegraaf voorop, dat minister Bijleveld in haar inzetbrief voor de Voorjaarsnota bij haar collega Hoekstra een claim had ingediend van naar verluidt 650 miljoen euro. Dit bedrag, oplopend tot 750 miljoen aan het eind van de volgende kabinetsperiode, is nodig om de Defensiebegroting sluitend te krijgen zonder de inzetbaarheid van de krijgsmacht aan te tasten want, zoals gezegd, momenteel kan deze niet aan de opdracht uit de Grondwet voldoen.

.

Toen de Voorjaarsnota eind mei verscheen, leek het erop dat het verzoek van Bijleveld in ieder geval voor een deel was gehonoreerd. De Defensiebegroting werd met ruim € 440 miljoen verhoogd. Dit bedrag blijkt echter voor meer dan 75% te bestaan uit loon- en prijsbijstellingen en overheveling van niet in 2020 uitgegeven gelden. Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat niets is uitgetrokken voor de verhoging van de inzetbaarheid van de krijgsmacht. Terwijl er het afgelopen jaar miljarden steun aan de KLM zijn verstrekt, moeten KL, KLu en de andere defensieonderdelen maar zien hoe ze de broek ophouden.

Dit laatste is overigens voor een deel aan Defensie zelf te wijten. Dit bleek weer eens uit een rapport van de Algemene Rekenkamer dat medio juni verscheen. Dit rapport ging over meerjarenramingen en een van de onderzochte ramingen was die van de Koninklijke Luchtmacht. Uit het rapport bleek dat, in het geval het budget niet toereikend was om de taakstelling te realiseren, het ministerie niet meer geld vraagt, maar de taakstelling naar beneden bijstelt. Een voorbeeld dat de Rekenkamer geeft betreft het onderhoud. De uitgaven hiervoor kunnen "volgens het Ministerie van Defensie lager worden door 'aan de knoppen draaien' bij het niveau van onderhoud." De door velen geprezen *can-do* mentaliteit kan dus ook op de verkeerde manier worden toegepast! De krijgsmacht is er om de veiligheid van Nederland te garanderen. Als we daarvoor niet voldoende geld krijgen, doen we toch gewoon een onsje (of een paar kilo) minder veiligheid, hartstikke makkelijk.

Over veiligheid gesproken. Ook in juni leek het even de goede kant op te gaan. Een commissie onder voorzitterschap van oud-Kamervoorzitter Gerdi Verbeet rapporteerde dat Defensie wat betreft de veiligheid op de goede weg was, maar dat er nog veel gedaan moest worden en dat hiervoor extra geld nodig was. Tot mijn teleurstelling ging het rapport echter over de veiligheid binnen Defensie en niet over de veiligheid van ons land, waar de krijgsmacht voor moet zorgen. Het rapport werd over het algemeen gunstig ontvangen. Dus die miljoenen voor de veiligheid binnen Defensie zullen er wel komen. Ik verwacht dat ze helaas wel elders moeten worden 'vrijgemaakt'. Dit gaat dus waarschijnlijk ten koste van de uitvoering van de primaire taken van de krijgsmacht waarvoor, zoals hierboven bleek, geen extra geld wordt vrijgemaakt.

Hoe belangrijk interne veiligheid ook is, we maken hier de verkeerde keuzes. Zolang 'de Nederlander' echter andere belangen heeft dan de veiligheid van ons land, zal het niet beter worden, hoeveel (loze) beloften onze minister-president ook heeft gedaan en nog steeds doet op de diverse NAVO-toppen.

Verder in dit nummer

Het **Defensienieuws** treft u hiernaast aan. Op de bladzijden 4 – 9 staat een lang artikel van de oud-directeur van Clingendael, Ko Colijn. In **Het kan en moet beter. Beter twee dingen goed doen dan drie dingen half** pleit hij voor een KM-light, opdat land- en luchtmacht hun grondwettelijke taken goed kunnen vervullen. Ook voorkomt dit volgens hem nieuwe uitglijders bij grote projecten. Op de bladzijden 10 en 11 besteedt onze columnist Kees Homan aandacht aan het onderwerp **Draagvlak**. En zijn tweede bijdrage treft u aan op de bladzijden 16 – 19. Hij schrijft over **De Chinese marine. Een militair machtsmiddel dat snel sterker wordt**. Op de bladzijden 12 en 13 meldt onze medewerker Gertjan van der Wal: **Defenture levert na Vector ook dieselquad aan krijgsmacht**. Deze **Scorpion 6.6 gaat** volgens hem **door kieren en gaten**. Ten slotte de bijdrage van onze tweede columnist, László Marácz. Hij vraag zich af: **Is SARS-CoV-2 een biowapen?**

Foto cover: Vanaf 2023 stroomt de Scorpion 6.6. quad van de Nederlandse firma Defenture in bij de krijgsmacht. Foto: Defenture

Het kan en moet beter

Beter twee dingen goed doen dan drie dingen half

Ko Colijn *)

Ook nu duidelijk is dat Joe Biden tot 2024 president van de VS is, zal de vraag wat een faire bijdrage aan het NAVO-bondgenootschap is, ons bezig blijven houden. Wellicht verschuift de discussie onder Biden iets meer van een faire input (Trump gewaagde zelfs van 4% BBP) naar (ook) faire output. De huidige retoriek over 'strategische autonomie' van de Europese bondgenoten wijst al enigszins op het laatste, maar het al decennialange getouwtrek over 'burden sharing' (lastenverdeling) wordt aan beide zijden van de oceaan én aan beide zijden van het ideologische spectrum niet meer in termen van nationale soevereiniteit gevoerd. Wie het over machtspolitiek of 'great power competition' heeft, heeft het niet langer over rivaliserende landen maar over rivaliserende werelddelen en grootmachten.

Specialisatie

In dat kader passen dus geen debatten over nationale strategische soevereiniteit maar moet ook specialisatie tussen landen bespreekbaar zijn. Nu de financierings(input)discussie over de 2%-doelstelling per 2024 voor NAVO-landen in een impasse is geraakt, en in toonaangevende landen een onhaalbare doelstelling is gebleken, mag in de discussie de oude draad van specialisatie tussen landen gerust weer worden opgepakt.

Dat sluit de doelstelling van een 'strategisch autonoom Europa' geenszins uit, die zou integendeel daarmee zelfs versterkt kunnen worden, mits onderlinge afhankelijkheden worden aanvaard en de efficiencyvoordelen, die door taakspecialisatie optreden, worden besteed aan noodzakelijke defensie-investeringen. De Europese landen geven al jaren achtereen, na de VS, gezamenlijk veel méér aan defensie uit (in de orde van € 300 miljard) dan bijv. Rusland (orde € 70 miljard), een kloof die eigenlijk niet uit te leggen is, maar dat komt door nationale versnippering niet tot uiting in navenante krachtsverhoudingen. Nu zijn nationale autonomie en soevereiniteit vaak de rechtvaardiging voor deze versnippering, maar evengoed het eufemisme voor vérgaande verspilling. Gegeven ons weinig positieve *track record* in de afgelopen halve eeuw - ik lamenteerde er al lang en breed met staatsecretaris Jan van Houwelingen over in de jaren '80 - dient nu als alternatief naar verregaande specialisatie - wellicht het enige breekijzer waar kleinere landen in een lotsgemeenschap over beschikken - te worden gekeken. Ook dan overigens zal nog een structurele verhoging van defensie-uitgaven noodzakelijk zijn, al was het maar om de gereedheid van een gespecialiseerde krijgsmacht op peil te brengen.

Als Europa's strategische autonomie door meer samenwerking toeneemt, kan een pleidooi voor vérgaande taakspecialisatie na decennia gedelibereer niet gemakshalve van tafel geveegd worden als een zoveelste poging om de nationale autonomie te ontmantelen, zeker niet als deze autonomie door de bezuinigingen al jaren weinig voorstelt. Daarom dus deze steen in de vijver, die een bijdrage aan onze veiligheid is, en géén reductie.

Moeite met investeringen

Na de al oude debacles met het RSV-concern (o.a. L-fregatten), de grote kostenstijgingen van de M-fregatten en de Walrusaffaire in de vorige eeuw, waaraan de beroerde ervaring met de NH-90 helikopter (in de jaren '90 door Defensie zelf al als 'spookproject' aangemerkt) kan worden toegevoegd, mag eindweegs de 21ste eeuw wel geconcludeerd worden dat Defensie chronisch en systematisch moeite heeft met grote investeringsprojecten.

Dat geldt niet alleen voor de Koninklijke Marine, maar ook voor de andere krijgsmachtdelen: kostenoverschrijdingen F-16, weinig grip op kostenontwikkeling JSF/F-35, aanschaf helikopters type Apache, het CV90 gevechtsvoertuig, waarvan een aanzienlijk deel al na korte tijd door bezuinigingen verkocht werd, en minder zichtbare maar niet minder tegenvallende ICT-projecten zoals SPEER en GrIT. Kostenoverschrijding is - ongeacht de oorzaak - een chronische defensiekwaal. De eeuwwisseling heeft niet tot discontinuïteit geleid: de beheersing van grote investeringsprojecten van Defensie is ook na 2000 een ware hoofdpijnveroorzaker gebleken.

Mijlpalen

Het is verleidelijk hieraangaande een uitputtend zwartboek van cases, oorzaken en waarschuwingen te leveren. Dat zou bijzonder dik zijn. Ik laat dat dan ook achterwege en ik volsta met het noemen van (slechts) enkele treurige mijlpalen.

- De geleidelijke, maar ontegenzeggelijke, intensivering van de aandacht van publieke financiële diensten - Algemene Rekenkamer, ministerie van Financiën, daaronder opererende onderzoeksgroepen - voor de gebrekkige wijze waarop het ministerie van Defensie grote investeringen langjarig plant en uitvoert. Je kunt wel stellen dat min of meer pacifistisch / antimilitaristisch georiënteerde entiteiten uit de samenleving in de vorige eeuw het doen en laten van het ministerie van Defensie kritisch volgden, in de 21ste eeuw is die rol zeker verschoven naar de kritische aandacht van de overheid zelf, en met name van organen die zich richten op kostenbeheersing en bedrijfsvoering. Geparafraseerde conclusie van al die onderzoeken: het kan en moet beter.
- Dit culmineerde o.a. in de uitzonderlijke clausule uit het regeerakkoord Rutte-2, dat Defensie eerst maar eens helderheid moest geven over de werkelijke kosten die de aanschaf van de JSF/F-35 gedurende de hele *life cycle* met zich mee brengt, omdat de opstellers na een vergeefs beroep op (zelfs) bewindsliedenniveau vreesden dat dit project de financiële stabiliteit en andere investeringsplannen van collega-krijgsmachtdelen en zelfs de boekhouding van het gehele departement zou kunnen ontwrichten. Niet eerder was in een regeerakkoord zo'n gele kaart uitgedeeld. Conclusie was: het kan en moet beter.
- Het feit dat de Algemene Rekenkamer de aanschaf van de JSF/F-35 heeft bestempeld als een uniek, langlopend (tenminste sinds 2002) te monitoren project en consequent heeft begeleid met een niet aflatende serie van (vaak zeer) kritische kanttekeningen. Overigens slagen ook belangrijke bondgenoten er niet in innovatieve projecten uit te voeren zonder grote financiële overschrijdingen. Terzijde, maar essentieel: het aangaan van innovatieve projecten, of zij nu nationaal of in samenwerkingsverband, dan wel als import zijn vormgegoten, moet worden losgezien van een gebrekkige bedrijfsvoering als kostenverhogende oorzaak. Ontwikkelen en aankopen tegelijk leidt vaak tot problemen. Steeds herhaalde conclusie: het kan en moet beter.
- Tamelijk recent (2019) poogde de Rekenkamer alles nog eens generiek samen te vatten met een inventarisatie van 'elf lessen van de JSF' voor het gehele ministerie [1].

*) Ko Colijn is / was onder meer publicist (1975 - heden); columnist Marineblad (2006 - 2016); Bijzonder hoogleraar Internationale Betrekkingen, in het bijzonder Mondiale Veiligheidsproblemen, Erasmus Universiteit Rotterdam (2006-2016); voorzitter Nederlands Genootschap voor Internationale Zaken, afd. Rotterdam (2006-2015); lid van CVV (Commissie Vrede en Veiligheid) van de AIV (Adviesraad Internationale Vraagstukken) (2011-2019); Directeur NIIB Clingendael (2011-2016); lid van de Klankbordgroep Herijking van de Krijgsmacht (2008-2010); lid van de Commissie Modernisering Diplomatie (alias Groep van Wijzen, Docters van Leeuwen) (2012-2015); en lid van diverse IBO-expertgroepen, o.m. Grote Wapensystemen en Gereedheid.
Hij heeft dit artikel geschreven op persoonlijke titel.

• De instelling in 2014 van o.a. de interdepartementale werkgroep Grote Wapensystemen (GW) die tot soortgelijke, vaak kritische beschouwing van het investeringsbeleid van Defensie kwam, met als een der hoofdconclusies dat Defensie door splitsing van de verwervings- en levensduurkosten van een groot wapensysteem stelselmatig en wellicht defensiebreed faalde in een adequaat kosteninzicht. Dat is het begin van een adequate kostenbeheersing. Dat men deze kritiek nu ter harte heeft genomen bij de verwerving van onderzeeboten is een stap vooruit, maar het antwoord op de hieraan voorafgaande vraag blijft onduidelijk, namelijk dat men ook buiten het kader van een (vier stuks) onderzeebootverwerving voor een als noodzakelijk aangemerkte missie reëel kosteninzicht heeft. En dat is niet het geval. Conclusie: het kan en moet beter.

• De zeer recente, al minstens zes jaar durende, kritiek van de NAVO op de Nederlandse defensie-inspanning (14 oktober 2020) en de vaststelling dat deze na 2022 bij ongewijzigd beleid zal afnemen in plaats van toenemen [2]. Hier staat o.m. : "*The foreseen shortfall in funding is linked to an imbalance between the services, with the great majority of capital expenditure being directed towards the maritime and air domains. Increased funding would permit much-needed investment in the land forces*" en "*across all domains there are many significant qualitative shortfalls and some quantitative shortfalls which limit the effectiveness of these forces*". Conclusie NAVO: er is enige vooruitgang, maar het kan en moet beter.

• Het recente interview in Trouw (2 april 2021) waarin de vier commandanten van KM, KL, KLu en KMar hun nood klagen over de beroerde staat van de krijgsmachtdelen. Over de KM zegt admiraal Kramer bijvoorbeeld: "De helft van onze vloot ligt op dit moment in de haven. Van de 22 eenheden, van mijnenvegers tot grote schepen, liggen er elf binnen. Dat komt niet door corona, wel door personeelsgebrek en materiële krapte. Wat dat betekent? Geen stationsschip in de West, onvoldoende schepen om explosieven in de Noordzee te ruimen voor de bouw van windmolens, onvoldoende schepen om de koopvaardij te beschermen, geen schepen voor de hervatting van de operatie in de Middellandse Zee (de Europese missie tegen mensensmokkelaars voor de kust van Libië, red. Trouw). Luchtmachtgeneraal Luyt: "Ik had drie weken geleden nog een NAVO-meeting, waarbij afspraken werden geëvalueerd. Dan kijk je wel even met schaamte naar het puntje van je schoenen (…)". Landmachtgeneraal Wijnen: "(…..) wij zijn internationaal gezien ook klaploper (…..) We komen onze internationale afspraken niet na". [3] Conclusie: het kan en moet beter.

• De eveneens recente brief van de bewindslieden Blok en Bijleveld over de NAVO-Reflexiegroep 2020 (7 april 2021) [4] waarin o.m. staat: "Het verschil tussen de Nederlandse defensie-uitgaven en het gemiddelde van de Europese bondgenoten is afgelopen jaar verder toegenomen. Uitgaand van de huidige begroting zullen de Nederlandse defensie-uitgaven na 2022 hierbij zowel in absolute als percentuele cijfers afnemen. In de Defensievisie 2035 beschrijft het kabinet wat er nodig is om ook in de toekomst een antwoord te bieden op de dreigingen en problemen. Er zal geïnvesteerd moeten worden om een betrouwbare bondgenoot te zijn. Nederland voldoet geenszins aan de afspraken uit 2014 voor een eerlijke lastenverdeling binnen de NAVO." Conclusie: het kan en moet beter.

• Het recente rapport van de Algemene Rekenkamer (12 oktober 2020) [5] over de forse onderschatting (730 miljoen euro) en ander feilen bij de toekomstige verwerving van onderzeeboten voor de KM. Het antwoord aan de Tweede Kamer op desbetreffende vragen is dat deze elders op de begroting zijn ingeboekt, maar het is toch onwenselijk dat elk departement er voor - zelfs- de AR eigen registratiemethoden op na houdt. De Rekenkamer merkt op dat dit na het JSF/F-35-project het tweede miljardenproject is, en dat het onderzeeboot-budget niet slechts onderschat is, maar intussen ook in enkele jaren verdrievoudigd en tussentijds met ruim een miljard euro [om precies te zijn € 1,14 miljard] verhoogd is, en dat de AR zich 'verbaast' ('t': sic! KC) toont over het feit dat het ministerie van Defensie de kritiek gewoon naast zich neerlegt. Conclusie: het kan en moet beter.

• Uit een op 13 april 2021 gepubliceerd onderzoeksrapport concludeert de Algemene Rekenkamer dat Defensie de na de kredietcrisis aangekondigde bezuinigingen voor maar 46% heeft waargemaakt; uit de aangehaalde voorbeelden blijkt dat er ten aanzien van de eerst wel voorgenomen en vervolgens afgeblazen verhuizing van de marinierskazerne naar Vlissingen "geen volledig inzicht in de kosten van de verhuizing" was en dat "na een herberekening in 2019 bleek dat de investeringskosten van de verhuizing naar Vlissingen twee keer zo hoog zouden uitvallen" en dat het wel "ontluisterend (is) dat door onzorgvuldige besluitvorming en deels voorzienbare en vermijdbare meerkosten een kleine € 1 miljard meer moet worden uitgegeven door het Rijk dan in 2012 aan de Tweede Kamer is voorgesteld." Uit de deelstudie naar de aangekondigde bezuiniging op tanks (116 stuks, bezuiniging maar voor 63% gerealiseerd en naderhand door een partiële te-

Het L-fregat Jacob van Heemskerk in New York. Deze fregatten werden gebouwd door RSV. Foto: Wikimedia Commons, US Navy

Het NH-90 project werd in de jaren '90 door Defensie zelf al als 'spookproject' aangemerkt. Foto: MinDef

Een aanzienlijk deel van de CV90 gevechtsvoertuigen werd al na korte tijd door bezuinigingen aan Estland verkocht.
Foto: Wikimedia Commons, Andrii Nikolaienko

ruglease van Duitsland deels ongedaan gemaakt) trekt de AR de conclusie "dat er sprake is van een ondoelmatig beheer van publieke middelen". [6] Conclusie: het kan en moet beter.

• Het jongste Verantwoordingsonderzoek van de Algemene Rekenkamer (19 mei 2021) [7] stelt in paragraaf 5.1.3 "Daarnaast bevelen wij Kamer en kabinet aan de onhoudbare spanning tussen doelstellingen en budget te bespreken en te vertalen naar maatregelen die dit evenwicht terug kunnen brengen." Conclusie: het kan en moet beter.

• Ook de Basisrapportage Onderzeebootvervanging (28 mei 2021) geeft ondanks al zijn uitgebreidheid weinig uitsluitsel voor de niet-ingewijde en de niet-vertrouwelijk ingelichte parlementariër. Sleutelpassage uit de begeleidende brief van de staatssecretaris: "In deze fase van het programma kan aan relatief veel gestelde informatie-eisen nog niet (geheel) worden voldaan." Dat is een understatement voor de litanie aan ambtelijke clichés en dorre voorbehouden. Men leze voor niet geheel naar believen 'geheel niet'. [8] Conclusie: het kan en moet beter.

• En als voorlopig sluitstuk de omineuze CARD-beoordeling (november 2020, European Defence Agency) van de defensie-inspanning van EU-landen, die de nationale fragmentatie onder vuur neemt. Het jaarlijkse CARD-rapport identificeert onmiddellijk 55 samenwerkingsprojecten en 56 mogelijkheden voor *research & development*: laaghangend fruit maar onbenut door deze fragmentatiedrang. Veel meer *value for money* zou de titel van het CARD-rapport kunnen zijn. Je zou dus nog kunnen tegenwerpen dat nationale versnippering niet alleen een nationale maar ook een Europese kwaal is, geen excuus overigens. Conclusie CARD: het kan en moet beter.

Dit is maar een vrij willekeurige greep uit de observaties, die het beeld geven van een taai ministerie dat er al jarenlang beslist onvoldoende in slaagt om aan kritische externe normen te voldoen. Het zou unfair zijn om de verdediging van Defensie geheel tekort te doen. Er worden natuurlijk ook wel verbeteringen geconstateerd, (1. de constructieve medewerking van defensieambtenaren in de informatieverstrekking, 2. ad hoc: de deelname aan de genoemde onderzoeken en nuttige feedback, en *last but not least* 3. de grillige en eigenaardige uniciteiten waar een ministerie van Defensie nu eenmaal mee te maken heeft en die vaak nopen tot tussentijdse aanpassingen en vormen van risicobeheersing), maar de rode draad is toch dat het verwervings- en instandhoudingsproces bij Grote Projecten structureel en chronisch fout gaat.

Oorzaken

Vaak gehoorde oorzaken, maar lang niet altijd verontschuldigingen, zijn:

• de opvolgingscyclus van Grote Projecten (GP), waardoor op zeer lange termijn misschien wel een 'eerlijke' *Ausgleich* ontstaat tussen kroonjuwelen van diverse krijgsmachtdelen maar op kortere termijn concurrente verhoudingen tussen krijgsmachtdelen overheersen en er niet zelden helaas zelfs een verdringingsproblematiek ontstaat (na de JSF-problematiek wordt nu al gevreesd voor de negatieve effecten van de grote onderzeeboot-investering voor projecten als de vervanging / *update* van de Fennek, het C-130 transportvliegtuig en de luchtverdedigings- en commandofregatten),

• de onmogelijkheid om aan een platform dat ca. 40 jaar moet meegaan een realistisch prijskaartje ex ante te hangen, waardoor een zekere koppigheid groeit bij ambtenaren en militairen om problemen pas te willen en kunnen oplossen als zij zichtbaar zijn,

• hardnekkige institutionele gewoontes (maar daarom nog niet de juiste, merkt de Algemene Rekenkamer droogjes op), een eufemisme voor de genoemde bestuurlijke taaiheid,

• vertrouwelijkheid: een ministerie van Defensie kan zich en moet zich soms, gezien evidente omstandigheden, beroepen op vertrouwelijkheid, en navenante omgang met zaken en gegevens waarmee andere ministeries in een open, civiele omgeving geen rekening behoeven te houden. Maar de keerzijde is wel dat dit een protectief argument kan zijn en het ministerie immuun maakt voor redelijke en waarschuwende feedback van controlerende organen. Rubricering kan een (te) gemakkelijke paraplu zijn om terechte controle te ontwijken. Zo heeft het ministerie van Defensie kritiek van de Rekenkamer op de (schokkend want pijlsnel) gedaalde operationele inzetbaarheid van de krijgsmacht simpelweg beantwoord met "dat houden we dan voortaan vertrouwelijk" en, eind 2020, kritiek van de Rekenkamer op openbaarmaking van bepaalde onderzeebootdata gepareerd met "houd dat

Een F-35 boven Enschede. De Algemene Rekenkamer heeft de aanschaf van de JSF/F-35 bestempeld als een uniek, langlopend te monitoren project. Foto: MinDef

Luchtfoto van het terrein in Vlissingen waar de marinierskazerne zou worden gebouwd. Volgens de Rekenkamer had Defensie geen volledig inzicht in de kosten van de verhuizing. Foto: Flickr, Omroep Zeeland

Een Leopard 2 tank. Nadat de Nederlandse tanks waren afgestoten, werd en er tanks terug geleaset van Duitsland. Foto: MinDef

commercieel vertrouwelijk s.v.p.", overigens ten dele gehonoreerd door de Algemene Rekenkamer.

Onvermogen

De gevolgen laten zich raden. Lang niet uitputtend, maar zelfs doorgedrongen tot de Oval Office in Washington, is het geruzie over een faire hoogte van het defensiebudget en welke input van elk lid van de NAVO geëist mag worden (2% BBP?) en de afgeleide gevolgen van dergelijke internationale afspraken (Wales 2014 en daarna) voor nationale begrotingsgevechten.

Als verzachtende omstandigheid zou nog kunnen gelden dat ons land per saldo tenminste voldoet aan de drieledige grondwettelijke taakopdracht: bescherming van het eigen grondgebied, bevordering van de internationale rechtsorde en nationaal bijspringen (zandzakken, coronatesten, opsporingswerk), indien nodig. Maar ook dat is niet het geval: de Algemene Rekenkamer stelde het onvermogen tot zelfbescherming (de eerste grondwettelijke hoofdtaak) al jaren geleden vast, de minister van Defensie moest dat met schaamrood op haar kaken erkennen, maar dit schrille feit was sedertdien amper een aansporing tot progressie. Op een veel gehanteerde wereldranglijst uit 2020 van 'militaire sterkte' neemt Nederland overigens een weinig indrukwekkende 36ste plaats in op een groslijst van 138 landen. [9] NAVO-bondgenoten als Griekenland (33), Turkije (11), Noorwegen (31) en Tsjechië (34) zijn Nederland de baas.

De vervanging van de C-130 transportvliegtuigen zou negatief beïnvloed kunnen worden door het onderzeebootproject. Foto: MinDef

Rol Tweede Kamer

Er is, kortom, wel reden tot enige reflectie aan het Plein en ingrijpender maatregelen dan een periodiek kritische selfie. Om te beginnen trouwens ook bij het orgaan dat bij uitstek geëquipeerd en gemandateerd is: de volksvertegenwoordiging. Dat bleek weer in de recente verkiezingscampagne, waar defensie volstrekt onzichtbaar was. De defensiespecialisten in de Tweede Kamer zijn nagenoeg uitgestorven, kabinetten of individuele ministers hebben het nog wel lastig als het om calamiteiten bij missies in het kader van de tweede hoofdtaak gaat (Erik O., Marco K., uitzending Afghanistan, burgerdoden Irak, fouten Mali), maar scherpe controle op begrotingen die tot correcties of zelfs politieke consequenties c.q. professioneel aftreden leiden, zie je zelden. Tijdsdruk speelt ongetwijfeld een excuserende rol. Maar niet altoos.

Nationaal bijspringen, bijv. met zandzakken, is een van de hoofdtaken van de krijgsmacht. Foto: MinDef

De Algemene Rekenkamer merkt op dat de Tweede Kamer pleegt te reageren met een Uitgangspuntennota die aan de bewindsman of -vrouw is gericht, zodra een voorgenomen grote aankoop middels een zgn. A-Brief aan de volksvertegenwoordiging is gemeld. Daar wacht Defensie in het geval van de onderzeebootaanschaf (ca. € 5 miljard) al een jaar beleefd en geduldig op, zoals het antwoordt op de kritiek van de Rekenkamer. Het antwoord van de Kamer kwam alsnog, maar te laat om nog meegenomen te worden in de B-brief. Als er al eens (door-)gevraagd wordt over operationele kwesties of de waarde van een wapensysteem op wat langere termijn, worden al snel de termen 'te gevoelig' of 'bondgenootschappelijk, dus kan niet', 'commercieel vertrouwelijk' of 'onmogelijk' gebezigd als het scherm waarachter het ministerie van Defensie zich schuil houdt. Deels wordt dit gebrek aan transparantie gecompenseerd door een tamelijk ondoorgrondelijk systeem (?) van geheime controle en, toegegeven, het vertrouwelijk aan een select gezelschap van volksvertegenwoordigers ter beschikking stellen van bepaalde gevoelige stukken, maar het echte veiligheidsdebat lijdt hieronder en is onvoldoende transparant. Een zekere zelfgenoegzaamheid bij de professionele incrowd zou hiervan het gevolg kunnen zijn.

Boerenprotest. De stikstofcrisis is een van de financiële 'concurrenten' van Defensie. Foto: Flickr, Kees Torn

Onwenselijke cyclus

Deze onwenselijke cyclus zou op enig punt doorbroken moeten worden. Onder het motto 'beter twee dingen goed doen' dan 'drie dingen half' zou Nederland zich moeten bezinnen op de keuze voor een volwaardige krijgsmacht, wat het sinds WO2 consequent - misschien zelfs halsstarrig en zeker niet altijd tot begrip van onze beschermheren - zegt te doen. Het opereren binnen een bondgenootschappelijk verband (zonder twijfel een gewaardeerde waarden- en lotsgemeenschap) zou daartoe mogelijkheden moeten bieden (door vérgaande taakspecialisatie) en ook de geografische positie van Nederland is niet zodanig exclusief dat de veiligheid van ons land uniek is en tot niet anders dan een op papier volwaardige (maar op onderdelen chronisch disfunctionele) krijgsmacht verplicht.

Ook COTS/MOTS-debatten [10] en zwaarwegende industriële belangen frustreren een op veiligheidsargumenten gebaseerd verwervingsdebat. 'Historische' en 'zelfscheppende' argumenten zijn achterhaald of *wishful thinking*. Een stringenter COTS/MOTS verwervingssysteem zou onverwachte

kostenstijgingen ‘tijdens de rit’ al mitigeren onder de vlag van verstandig aanbesteden. Stringente taakspecialisatie zou zulks ook bevorderen door het simpele feit dat de totale aanschafcyclus korter en overzichtelijker wordt. En inzichtelijker, een actueel voorbeeld: de behoeftestelling van vier i.p.v. drie onderzeeboten, die bovendien een conceptueel compromis zijn van een viertal niet-bestaande bestaande onderzeeboten, aan te besteden bij werven die geen ervaring met de bouw van onderzeeboten hebben, is ondoorzichtig en niet rationeel. Ontwikkelen in eigen beheer met behulp van de eigen industrie, of het participeren hierin, heeft ons in het verleden een aantal keren weinig goeds gebracht, denk bv. aan de Walrus-affaire en de NH90-helikopter. Kopen van de plank geeft zekerheid over kwaliteit en kosten, waarbij er overigens nog voldoende mogelijkheden zijn voor nationale deelname in het project en/of compensatieorders.

Toegegeven, het doorbreken van een (onwenselijke) cyclus heeft altijd iets arbitrairs en wellicht ook iets riskants. Altijd is wel te betogen dat het ene wapensysteem ‘net binnen’ is (bijv. de F-35) en dat de cyclus eens-maar-nooit-weer te doorbreken een willekeurig krijgsmachtdeel zou begunstigen, en dat een volgend krijgsmachtdeel ten onrechte juist achter het net vist. Randvoorwaarde: elke majeure interventie moet dan ook met verstand gebeuren, de veiligheidsratio moet te allen tijde prevalent zijn, ook al zullen andere overwegingen (economische, technologische, sociale, regionale) een rol spelen, en bij de bondgenoten moet de overtuiging bestaan dat zij meer aan Nederland als partner hebben mits het twee dingen goed doet in plaats van drie dingen half.

Zr.Ms. Van Amstel in Willemstad. De bescherming van het Koninkrijk (lees de Caribische eilanden) deel uitmaakt van de constitutionele beschermingstaak. Foto: MinDef

Onbetaalbaar

Nu wil het geval dat de GP-cyclus - nooit geheel op een ‘dood’ punt - momenteel inderdaad drastische, maar te rechtvaardigen keuzes mogelijk maakt. De huidige, maar wellicht vertrekkende minister heeft recentelijk een papieren testament nagelaten (Defensievisie 2035) voor een toekomstbestendige krijgsmacht, maar in werkelijkheid is het slechts een zoveelste utopie en overigens een bekentenis dat een volwaardige krijgsmacht onbetaalbaar is. De goede verstaander heeft overigens allang door dat ook het voldoen aan de NAVO-norm (defensiebudget naar 2% BBP) in 2024 een vrome illusie zal zijn. Het zal zelfs een hele toer zijn om een bescheidener doel, namelijk gemiddeld evenveel als kleine Europese bondgenoten (ca. 1,5% BBP) te besteden, te bereiken. (Wat niet helpt, is dat het totale Europese gemiddelde naar verwachting vanaf 2024 tot 1,8% BBP gaat stijgen). Met de formatie vanaf maart 2021 voor de deur, leert een rondgang langs recente partijprogramma’s ook niet dat defensie hoog op de verlanglijstjes prijkt. Desondanks is een structurele verhoging van het defensiebudget met € 4 à 5 miljard niet onredelijk. De prioriteiten op het niveau van de publieke opinie liggen echter bij financiële ‘concurrenten’ als klimaat, PFAS [11]/stikstof, zorg, onderwijs en infra, niet bij defensie. De coronacrisis zal een hoger defensiebudget niet waarschijnlijker hebben gemaakt, al zal het wél helpen dat het BBP door de coronacrisis zal stagneren/dalen en de 2%-norm op die wijze wel cijfermatig dichterbij komt. Maar dergelijke getallenacrobatiek als doekje voor het bloeden was natuurlijk nimmer de bedoeling.

De Optie een KM-light, betekent beëindiging van de onderzeeboottaak. Foto: MinDef

Uniek voor Nederland

Voor Nederland tamelijk unieke omstandigheden zijn wel:

- het feit dat de bescherming van het Koninkrijk (lees de Caribische eilanden) deel uitmaakt van de constitutionele beschermingstaak en tot een westelijke ‘lange arm’ (vooral maritiem) verplicht,
- de grondwettelijke opdracht dat Nederlandse krijgsmacht, misschien met meer constitutioneel elan en nadruk dan in andere landen het geval is, een onderscheidende rol dient te spelen bij de bevordering van de internationale rechtsorde,
- het feit dat Nederland toegangspoort tot West-Europa is, waar we niet alleen goed aan verdienen, maar waar het ook militair-logistiek een zekere ‘leveringsverantwoordelijkheid’ aan ontleent,
- een hoge mate van welvaart die ons een economische en morele plicht oplegt om een substantiële en proportionele partnerbijdrage te leveren. Allemaal waar, maar we leveren te lang niet of onvoldoende om er steevast maar weer geloofwaardige argumenten voor behoud van een drieledige krijgsmacht aan te ontlenen (ik laat de Marechaussee als vierde krijgsmachtdeel hier even buiten beschouwing).

Nieuwe mijnenbestrijdingsvaartuigen zijn al besteld. Afbeelding: MinDef

Hoe kan het beter?

En nu boter bij de vis.

- Het ware te overwegen om de Nederlandse krijgsmacht getalsmatig, maar niet kwalitatief, te beperken tot een entiteit waarin het accent ligt op de KL

(primair voor de verdediging van het oostelijk Europese deel van de NAVO, ex art.5 van het NAVO-verdrag) en operaties aan de zuidflank (art 42-7 EU) en de KLu (idem en sporadisch bij NAVO-operaties buiten het NAVO-gebied uitsluitend en dan nog alleen op invitatie van een niet-NAVO-lid, denk aan de anti-IS-coalitie in Irak). Optie dus: een KM-light.

• (Dus) met de VS of enig andere partner tot taakruil te komen: de bescherming van overzeese koninkrijksdelen af te stoten evt. in ruil voor een zekere *backfill* in Europa (denk aan door de VS gewenste troepensterkte in Duitsland, en/of grotere Nederlandse *présence* in Polen, het Balticum).
• (En) beëindiging onderzeeboot-capaciteit en eventueel personele integratie met de Duitse onderzeedienst.
• (Dus) afstoting van de Nederlandse onderzeeboot-inlichtingencapaciteit (waar telkens op gehamerd wordt, maar die volstrekt niet transparant en controleerbaar is).
• Krimp de KM tot a) patrouillecapaciteit voor het Noordzeegebied en de Middellandse Zee, b) bewaking van vitale onderzeese internetkabels,
c) mijnenveegcapaciteit voor de Noordzee; en d) beëindig het expeditionair varend vermogen. Laat de geplande *end-life update* van de Walrus-klasse wel doorgaan. Het recente rapport van de Rekenkamer maakt duidelijk dat komende tien jaar (toch maar) twee van de nominaal vier onderzeeboten inzetbaar zijn. Dit is overigens ver onder de NAVO-norm. In die 10 jaar worden dus fregatten afgestoten, dan wel vindt vergaand overleg hierover plaats in het kader van de Belgisch-Nederlandse samenwerking. Er worden geen nieuwe onderzeeboten aangeschaft.
• Nieuwe mijnenvegers zijn al besteld, p.m.
• De NH-90 capaciteit wordt navenant gereduceerd. Eventueel is gedeeltelijk medegebruik op Duitse fregatten mogelijk.
• Gedeeltelijke herleving MLD = Marineluchtvaartdienst (voor patrouille en verzamelen inlichtingen Noordzee en GIUK [12]) is bespreekbaar. Dit zou aanschaf en/of financiering van enkele Poseidonvliegtuigen vergen, en evt. aansluiting bij Noorwegen en het VK (die hierover een samenwerkingsakkoord hebben gesloten) en/of Duitsland. Deze MLD 2.0 zou dus feitelijk de taak van de onderzeeboten overnemen als 'lange arm' van de Nederlandse krijgsmacht. Ze zou organiek deel uitmaken van de KLu, de vliegbasis Valkenburg blijft gesloten, de Poseidon vliegtuigen zouden opereren vanuit Den Helder, of een andere NAVO-basis.
• Conform de NATO Capabilities Review 2019-2020 komt er een extra zware en inzetgerede infanteriebrigade (d.w.z. nog twee 'zware' bataljons bij de bestaande twee).
• Beperking van de F-35A-bestelling tot drie squadrons (3x 12) en onder Hennis 'vergeten' maar door Lockheed zelf (!) geagendeerde vredesverliezen.
• P.m. (maar niet per se) afstoting van de DCA-taak van de F-35, en geen stille voortzetting van die taak, want de B61-12 [13] is zijn voorganger niet, maar semi-strategisch.
• P.m. samenvoeging van de commando's (KL), mariniers (KM) en (een deel van) de luchtmobiele brigade (KL) tot één commando, de eenheid is multi-inzetbaar voor de drie hoofdtaken en ingedeeld bij de KL.

Geen eenzijdige bezuiniging

De financiële effecten van de hier voorgestelde (en ongetwijfeld betwiste en nog aan te vullen) maatregelen moeten doorgerekend worden, maar zijn waarschijnlijk positief. Ook moeten - in ruil voor hoogwaardige participatie door ons land op de resterende onderdelen - grote bondgenoten ervan overtuigd zijn dat ze er beter van worden en dat Nederland niet van *free riding* of eenzijdige bezuinigingen beticht zal worden. Ik herhaal de suggestie om deze specialisatie - het woord rationalisatie zou hier overigens ook wel mogen vallen - te koppelen aan de belofte dat de vrijkomende middelen aan tot nu toe onhaalbare doelstellingen als 2% of het Europees gemiddelde van ca. 1,5% - 1,9% ten goede komen. Nationale afstoting en beperking roepen natuurlijk kritiek op en eisen een (nationale) prijs, maar het structurele en decennialange onvermogen om ambities, toegezegd en intrinsiek, waar te maken mogen nu niet langer alleen maar blijken uit periodiek gepraat en geklaag van waakhonden en klaagzangen van de bewindsman/-vrouw zelf, die ook nog eens als 'visie' gepresenteerd worden. En wellicht ten overvloede: achter een prudente krimp van de marinetaak schuilt zeker geen financieel of bedrijfsvoeringsargument alleen, maar ook een veiligheidsargument: op maritiem gebied is de potentiële tegenstander relatief het zwakst. Ik dek mij in door het woord 'relatief'. Ik vermoed dat een intelligente uitvoering niet ten koste zal gaan van de veiligheid *tout court*, noch van de al decennia durende *burden sharing*-verwijten, c.q. van de huidige 2%-BBP-loopgravenoorlog en van het motto (beter twee goed dan drie half) zelf.

Samenvattend

We geven structureel te weinig uit voor het hebben van drie volwaardige krijgsmachtdelen en er is naar de toekomst toe onvoldoende progressie om die conclusie te moeten veranderen. Politieke laksheid speelt - zie de verkiezingsprioriteiten 2021 - daarbij ook een rol. Daarnaast slaagt Defensie er langdurig niet in om grote projecten financieel binnen de budgetten en op tijd uit te voeren: het kan en moet beter. De eerste lijn leidt tot de conclusie: beter twee dingen goed doen dan drie half. De tweede lijn ondersteunt de eerste: hoe meer narigheid bij de grote projecten, hoe meer druk op de rest.

Gedeeltelijke herleving van de Marineluchtvaartdienst en aanschaf/financiering van enkele Poseidon vliegtuigen is bespreekbaar.
Foto: Flickr, Ronnie Macdonald

Op maritiem gebied is de potentiële tegenstander relatief het zwakst

Eindnoten

[1] https://www.rekenkamer.nl/onderwerpen/defensie/documenten/rapporten/2019/03/06/lessen-van-de-jsf
[2] 14 October 2020 DOCUMENT C-M(2020)0026 (NE-OVERVIEW) -1-NATO DEFENCE PLANNING CAPABILITY REVIEW 2019/2020
[3] https://www.trouw.nl/binnenland/geef-ons-geld-zeggen-deze-topmannen-van-defensie-wij-zijn-de-klaplopers-van-de-navo~bcd8c019/?utm_campaign=shared_earned&utm_medium=social&utm_source=email
[4] Brief ministerie van Buitenlandse Zaken aan Tweede Kamer nr. BZ-DOC-640471629-59 d.d. 7 april 2021.
[5] Vizier op de vervanging van de onderzeeboten. De studiefase doorgelicht. Rapport Algemene Rekenkamer d.d. 12 oktober 2020.
[6] https://www.rekenkamer.nl/actueel/nieuws/2021/04/13/defensie-bezuinigde-in-tien-jaar-tijd-minder-dan-beoogd. Zie voor de reactie van Defensie: https://magazines.defensie.nl/defensiekrant/2021/14/02_reactie-rekenkamer_14
[7] https://www.rekenkamer.nl/onderwerpen/verantwoordingsonderzoek/documenten/rapporten/2021/05/19/resultaten-verantwoordingsonderzoek-2020-ministerie-van-defensie
[8] Brief ministerie van Defensie aan Tweede Kamer nr. BS2021010576 d.d. 28 mei 2021.
[9] https://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.asp?country_id=netherlands
[10] COTS: *commercial off the shelf*. MOTS: *military off the shelf*.
[11] PFAS: Poly- en perfluoralkylstoffen. Dit zijn chemische stoffen die door de mens zijn gemaakt (Bron: RIVM)
[12] GIUK is het zeegebied tussen Groenland (G), IJsland (I) en het Verenigd Koninkrijk (UK).
[13] DCA: *dual capable aircraft*. B61-12 is de in ontwikkeling zijnde versie van het B61 kernwapen, waardoor het wapen veel preciezer wordt.

Column

Draagvlak

Mr. drs. C. Homan

Het 'scheppen van draagvlak' is de laatste tijd een veel voorkomend streven. De zorgsector, de politie en het onderwijs maken dankbaar gebruik van de media die hen gelegenheid bieden hun zorgen over het budget en de tekorten in het personeel te uiten.
Zonder iets tekort te willen doen aan deze zorgen is het opvallend dat Defensie met een te krap budget en 9.000 vacatures weinig aandacht krijgt. Maar In een democratie kan de krijgsmacht niet zonder aandacht en draagvlak in de politiek en maatschappij. De Tweede Kamer heeft de afgelopen jaren echter te weinig oog gehad voor de krijgsmacht en het belang van een stevig maatschappelijk draagvlak. Ook in de afgelopen verkiezingscampagne speelde Defensie een ondergeschikte rol. Alleen de SGP wil een defensiebegroting in 2030 van minimaal 2 procent van het BNP (de NAVO-norm voor 2024). Geen enkele andere partij toonde zich daar echter voorstander van.

Traditioneel wordt vaak de Pruisische militaire filosoof Von Clausewitz aangehaald. Deze spreekt in zijn geschriften over de drie-eenheid van politiek, krijgsmacht en bevolking. Volgens hem dienen deze drie elementen onverbrekelijk met elkaar verbonden te zijn. Vertaald naar de huidige Nederlandse situatie betekent dit, dat er naast een politiek draagvlak ook een maatschappelijk draagvlak dient te zijn voor de krijgsmacht.

Sterke krijgsmacht

Maar het contact tussen krijgsmacht en bevolking is door een kleinere krijgsmacht en het opschorten van de opkomstplicht sterk verminderd. Militaire bases en kazernes verdwenen ook, waardoor de zichtbaarheid van de krijgsmacht in de maatschappij is afgenomen.
Niettemin bleek recentelijk dat onze bevolking wel vindt dat een sterke krijgsmacht belangrijker is dan ooit. Dit onder meer vanwege de toegenomen dreigingen in de wereld, waaronder (onzichtbare) cyberaanvallen. Een en ander blijkt uit de recent verschenen Draagvlakmonitor over de tweede helft van 2020. Zo is over het algemeen het draagvlak voor Defensie ten opzichte van de vorige meting van een half jaar heel licht gestegen. Waar dat een half jaar geleden werd gewaardeerd met een 7,1, is dat nu een 7,2. De pijlers van het draagvlak bleven eveneens nagenoeg stabiel. De ondersteuning door Defensie bij rampen en crises in Nederland, zoals de inzet tijdens de COVID-19-crisis, wordt door de respondenten bijzonder gewaardeerd. Dit kreeg een 7,7. Zo hielp Defensie in de coronacrisis 80 ziekenhuizen onder meer met 300 mannen/vrouwen aan medisch personeel.

Onthutsend

Maar betekent deze groeiende waardering ook dat Defensie meer geld gaat krijgen? De militaire top van Defensie vindt in ieder geval, dat er fors meer geld bij moet om de krijgsmacht overeind te houden. Ingevolge het primaat van de politiek is de militair over het algemeen echter terughoudend om met commentaar in de openbaarheid te treden. Bij wijze van grote uitzondering luchtten de commandanten van de vier krijgsmachtdelen echter hun hart in het dagblad Trouw begin april jl. Zij schetsten een onthutsend beeld van de staat waarin onze krijgsmacht verkeert.
Zo werd onder meer verteld, dat er bij de marine door personeelsgebrek en materiële krapte 11 van de 22 marineschepen in de haven liggen, de landmacht zijn internationale afspraken niet kan nakomen, de luchtmacht geen twee squadrons jachtvliegtuigen voor de NAVO paraat (samen ongeveer 30 jachtvliegtuigen) heeft voor snelle inzetbaarheid en er bij de marechaussee schaarste bestaat zowel in de IT als bij het personeel.

Een uiterst groot probleem echter, dat de gehele krijgsmacht omvat, zijn de 9.000 vacatures. Deze betreffen vooral functies waarvoor volgens voormalig CDS luitenant-admiraal Rob Bauer een lagere (MBO) opleiding vereist is, zoals voor soldaten en matrozen. Daarnaast weerspiegelt de krijgsmacht niet de samenstelling van de bevolking. Ze is vooral blank, provinciaals en telt te weinig vrouwen. Bovendien verandert de bevolkingssamenstelling snel en groeit het aantal jonge mensen met een niet-westerse achtergrond sterk. Zij hebben over het algemeen weinig belangstelling voor de krijgsmacht. Zo gaat het bijvoorbeeld bij de marine heel moeizaam om jongens met een migratieachtergrond binnen te halen. Hoewel het stoer en uitdagend werk is, willen ze minder vaak lang van huis.

Er zijn 9.000 vacatures bij Defensie. Foto: werkenbijdefensie.nl

Het is opvallend dat Defensie met een te krap budget en 9.000 vacatures weinig aandacht krijgt

Defensie hielp in de coronacrisis 80 ziekenhuizen onder meer met 300 mannen/vrouwen aan medisch personeel. Foto: MinDef

Ver onder de norm

Opgemerkt werd ook dat de oplossing van de personeelsproblemen begint met geld, aangezien je mensen iets wilt kunnen bieden. Het gaat ook om uitdagende oefeningen over de wereld en moderne arbeidsomstandigheden. Dat Defensie meer geld wil, is uiteraard niet nieuw. Sinds 2014 is er drie miljard euro per jaar bijgekomen. Zo gaat er tegenwoordig jaarlijks elf miljard naar Defensie. Niettemin bevindt ons land zich van de 27 Europese NAVO-lidstaten wat budget betreft in de onderste helft. Dat Nederland veel minder uitgeeft aan de krijgsmacht dan de afgesproken NAVO-norm van 2 procent van het BBP (momenteel 1,4 procent) is algemeen bekend. Niettemin heeft demissionair premier Rutte de afgelopen jaren meerdere keren gezegd dat ons land de NAVO-norm moet halen. Maar zoals eerder gezegd bevatte geen enkel verkiezingsprogramma dit streven om in 2024 te realiseren.

De nieuwe CDS, generaal Onno Eichelsheim, verklaarde bij de commando-overdracht, dat er dringend 4 miljard bij de Defensiebegroting moet om onder meer afspraken met bondgenoten na te komen. Doen we dat niet, dan ondermijnen we volgens Eichelsheim de geloofwaardigheid van het collectief en schaden we ons eigen belang, Hij herhaalde met het bedrag van 4 miljard zijn minister, die dit bedrag bij een eerder gegeven gastcollege reeds had genoemd. Om de noodzaak van een verhoging van de begroting kracht bij te zetten, startte ondernemer Alexander Ribbink een petitie. De petitie wil de volksvertegenwoordigers dwingen in actie te komen tegen de dramatische staat van defensie. Met bijna 50.000 handtekeningen lijkt deze ondernemer een gevoelige snaar te hebben geraakt.

De nieuwe CDS, generaal Onno Eichelsheim (links), verklaarde, dat er dringend 4 miljard bij de Defensiebegroting moet. Foto: MinDef

Politiek aan zet

Nu de afgelopen tijd weliswaar meer aandacht aan Defensie is besteed, ligt de bal bij de onderhandelaars voor een nieuw regeerakkoord. Maar aangezien in de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen Defensie geen prominente rol speelde, zijn de verwachtingen niet hooggespannen. Maar het bericht dat drie marineschepen uit de vaart worden genomen wegens een ernstig tekort aan personeel moet toch ook bij de politiek de alarmbellen doen rinkelen!

De oplossing van de personeelsproblemen begint met geld

KVEO

De Koninklijke Vereniging van Eervol ontslagen Officieren van de Nederlandse Krijgsmacht

1. Collectieve en individuele belangenbehartiging

De KVEO is vertegenwoordigd in diverse fora waar de pensioendiscussie op landelijk niveau wordt gevoerd. Leden kunnen rechtstreeks terecht bij een adviseur voor vragen en bij problemen.

2. Individuele hulp

Leden kunnen een beroep doen op een adviseur met specifieke kennis op gebied van ziektekosten en maatschappelijke ondersteuning. Ook kan een lid buiten eigen schuld in ernstige financiële problemen raken, ondanks het vangnet dat in Nederland bestaat. De KVEO heeft de middelen om dan financieel de helpende hand te bieden.

3. Saamhorigheid en collegialiteit

De vereniging heeft rayons. Deze organiseren regelmatig een bijeenkomst waar u oud-collega's kunt ontmoeten. Afhankelijk van het rayon zijn er excursies, activiteiten gericht op de bestrijding van eenzaamheid of culturele bezigheden. De contributie bedraagt € 25,- per jaar.

Lid worden?

KVEO Verenigingsburo
Segbroeklaan 104
2565 DN Den Haag
Tel. 070-3617901
Email: secretaris@kveo.nl
www.kveo.nl

Defenture levert na Vector ook dieselquad aan krijgsmacht

Scorpion 6.6 gaat door kieren en gaten

Tekst: Gertjan van der Wal. Foto's: Defenture en Mediacentrum Defensie

Tijdens het optreden van Nederlandse militairen in Afghanistan en Mali bewees de quad zijn waarde. Daar reden ze mee door de kieren en gaten van het berglandschap of over de uitgestrekte zandvlaktes. Waren dit toen aangepaste 'civiele' Suzuki machines, Defenture levert nu maatwerk met de Scorpion 6.6 met dieselmotor. Gebruikers worden het Korps Commandotroepen, 11 Luchtmobiele Brigade en het Korps Mariniers.

De Suzuki King Quad 750 AXI 4x4 waarover Defensie sinds 2010 beschikt, was aangeschaft om te kijken welke voordelen dit type voertuig bood aan *special forces* in Afghanistan. Niet alleen bij verkenningstaken, maar ook als pakezel en tijdens patrouilles bleek de meerwaarde voor de groene baretten groot. Quads zijn compact, uiterst stil en extreem wendbaar en terreinvaardig. Tevens maken ze het mogelijk om snel contact te leggen met de lokale bevolking. Dat ondervonden ook de rode baretten, die sinds hun uitzending enkele jaren later naar Mali over deze machine beschikken. Al deze pluspunten deed de krijgsmacht besluiten op zoek te gaan naar een militaire quad pur sang. De Suzuki viel af, omdat deze niet voldeed aan het programma van eisen. "Het ontbreken van een *multi-fuel* dieselmotor was daarbij doorslaggevend", vertelt majoor Hans Pouw als projectleider van Defensie Materieel Organisatie (DMO).

Tijdens het optreden van Nederlandse militairen in Afghanistan en Mali bewees de quad zijn waarde

Hoge eisen

De King Quad rijdt namelijk op benzine, net als veel soortgenoten. "Op de markt bleek zelfs geen dieseluitvoering beschikbaar", blikt Pouw terug. "Bovendien voldoen de verkrijgbare benzinemodellen niet aan onze hoge eisen. Die gelden op het gebied van klimatologische omstandigheden, elektromagnetische comptabiliteit (radio-ontstoring), laadvermogen, degelijkheid, levensduur en het gebruik van meerdere brandstoffen, zoals vliegtuigkerosine." Na een aanbesteding sleepte Defenture in Tiel de order voor 274 exemplaren in de wacht. De ontwikkeling van het prototype van de Scorpion 6.6 komt op het conto van W-Tec Special Products in Neede. Dat heeft veel ervaring in het bouwen van driewielige motoren (*trikes*) en quads. Die expertise werd gebruikt bij het ontwerp van dit terreinvoertuig. Beide bedrijven versterkten voor deze opdracht de al bestaande samenwerking.

Op de markt bleek geen dieseluitvoering beschikbaar

Defenture leverde de afgelopen jaren al 75 speciale gevechtsvoertuigen aan het Korps Commandotroepen. Net als deze terreinwagen is de Scorpion 6.6 een volledig Nederlands ontwerp. "Dat is compleet afgestemd op onze wensen", verzekert de projectleider. Het eindresultaat is een robuuste quad met duidelijk meer body en uithoudingsvermogen dan de Suzuki King Quad 750 AXI 4x4. Het Nederlandse raspaard is namelijk breder en langer, wat resulteert in stabieler rijgedrag. De spermogelijkheid van de differentiëlen, de wielophanging en het veersysteem zorgen daarnaast voor maximale terreinvaardigheid.

Het voertuig beschikt over een universeel laaddek aan de voor- en achterzijde met diverse bevestigingsmogelijkheden

Permanente 4x4-aandrijving

De oprichters van Defenture verdienden hun sporen in de Dakar rally. Die praktijkervaring verwerkten ze samen met W-Tec Special Products in een quad, net zoals ze dat bij de Vector deden. "De overeenkomsten met dat voertuig zijn de permanente 4x4-aandrijving, de vierwielbesturing, de automatische versnellingsbak en een aantal elektronische componenten, waaronder het elektronische dashboard", geeft de majoor aan. De commando's gaan de Scorpion 6.6 gebruiken bij *special forces*-inzet, waar hij bij de luchtmobiele brigade ook als pakezel fungeert. De mariniers zetten hem in bij amfibische operaties. Op de tekentafel is hier rekening mee gehouden. Als maximale doorwaaddiepte geldt een halve meter. De krachtpatser is prima bruikbaar voor bijvoorbeeld scherpschutters en *forward air controllers* en hun materieel. Die laatste groep specialisten onderhoudt contact met vliegers en

wijst doelen aan, waardoor ze nauwkeuriger kunnen bombarderen. Verder is de quad uitermate geschikt voor bevoorrading en gewondenafvoer.

Laaddek

Het voertuig beschikt voor die taak over een universeel laaddek aan de voor- en achterzijde met diverse bevestigingsmogelijkheden. Daarop kan voor korte afstanden een passagier plaatsnemen. Vanwege zijn formaat en gewicht is de Scorpion 6.6 eveneens gemakkelijk te verplaatsen onder of in een CH-47 Chinook transporthelikopter. Ondanks zijn omvang kan de quad flink van zich afbijten. Daarvoor is hij uitgerust met een wapenaffuit op het voordek voor een mitrailleur MAG of Minimi. Hij is daarnaast voorzien van diverse 12V- en 24V-aansluitingen voor het naar behoefte plaatsen van radio's, communicatieapparatuur of andere elektrische accessoires.

Naast de plaatsing van een mitrailleur onderscheidt de Scorpion 6.6 zich op meer vlakken van een civiele machine. "De hoge eisen aan betrouwbaarheid, inzetbaarheid en onderhoudbaarheid onder zware klimatologische omstandigheden in een militaire omgeving maken het verschil. Zijn klus klaart hij wereldwijd in het temperatuurbereik van -32 tot +49 graden Celsius, met hoge concentraties zand en stof. Een speciaal luchtfiltersysteem beschermt de motor."

Noodloopeigenschappen

De quad staat op *all terrain* banden met noodloopeigenschappen – een *runflat*-voorziening – en haalt een topsnelheid van 100 kilometer per uur. De actieradius bedraagt zo'n 600 kilometer. De tank kan worden gevuld met Europese diesel, F-63 (kerosine met additieven), F-65 (50/50 diesel/kerosine) en niet-Europese diesel met een extreem hoog zwavelgehalte. Een 24V-elektrisch systeem staat garant voor goede koudestarteigenschappen en gemakkelijk overstarten met een ander militair voertuig. Al deze systemen worden tijdens verificatietesten met tien prototypen nu aan de tand gevoeld. Daarbij wordt de bestuurder niet vergeten. "In de ontwerpfase is een ergonomische studie gedaan naar de optimale zitpositie van de *operator*", benadrukt Pouw. Dat zullen de gebruikers vanaf het tweede kwartaal van 2023 zelf ervaren als de serieproductie opstart. Het Opleidings- en Trainingscentrum Rijden (OTCRij) ontvangt daarvan een aantal lesvoertuigen. "De laatste machines ontvangen we in het vierde kwartaal van 2024. Dan is ook de Suzuki King Quad 750 AXI 4x4 van het toneel verdwenen."

De Scorpion 6.6 is een robuuste quad met duidelijk meer body en uithoudingsvermogen dan de Suzuki King Quad 750 AXI 4x4

De Suzuki King Quad 750 AXI 4x4 was aangeschaft om te kijken welke voordelen dit type voertuig bood aan 'special forces' in Afghanistan

Scorpion 6.6

Technische specificaties:
Lengte: 2.530 mm
Breedte: 1.490 mm
Hoogte: 1.270 mm
Oploophoek: 77°
Afloophoek: 75°
Bodemvrijheid: 330 mm
Draaicirkel: <6m
Laadvermogen: 545 kg
Gewicht rijklaar: 700 kg
Zithoogte: 950 mm
Maximaal totaal voertuiggewicht: 1.200 kg
Type motor: diesel common rail – 3 cilinder
Maximaal vermogen: 42 kW (3.500 RPM)
Maximale koppel: 130 Nm
Brandstof types: diesel, kerosine of een mengsel hiervan
Snelheid: max 100 km/u
Operationeel brandstofbereik: 600 km
Aandrijving: 4×4 continu
Versnellingsbak: automatische transmissie
Tussenbak: 1 achteruit en 1 lage gearing
Voor- en achterdifferentieel: hydraulisch inschakelbare sper
Banden: 28x8R15
Remmen: schijfremmen dubbel geïntegreerd
Velgen: Bead Lock

Suzuki King Quad 750 AXI 4x4

Technische specificaties:
Lengte: 2,48 m
Breedte: 1,21 m
Hoogte: 1,245 m
Zithoogte: 88 cm
Gewicht: 355 kilo (onbeladen)
Motor: 4 tact, 1 cilinder, vloeistofgekoeld, cilinderinhoud 722 cm³
Vermogen: 50 pk/37 kW
Brandstof: benzine (injectie)
Startsysteem: elektrisch
Transmissie: automaat (CVT) 2 wielaandrijving en 4 wielaandrijving, sperdifferentieel voor
Wielophanging: onafhankelijk voor, achter schroefveren met schokdempers
Remmen: schijfremmen voor en achter

Column

Is SARS-CoV-2 een biowapen?

Prof. Dr. László Marácz

In het begin van 2020 kwamen er angstaanjagende berichten uit China dat een nieuwe variant van het coronavirus in de stad Wuhan was uitgebroken. Het virus zou een hoge besmettelijkheid hebben en dodelijk zijn. De ziekte veroorzaakt door het SARS-CoV-2 virus werd COVID-19 gelabeld. Een van de grote vragen van de coronacrisis is: wat is de herkomst van het virus? Er werden twee theorieën naar voren geschoven. De eerste theorie en de theorie die de meeste aanhangers heeft onder de virologen die elke avond op tv verschijnen, is de zogeheten zoönose-theorie; de andere theorie beschouwt het virus als een geconstrueerd biowapen.

Hoewel beide theorieën legitiem zijn om te onderzoeken, werd de biowapentheorie al snel aan de kant gezet en werd de zoönose-theorie met hand en tand verdedigd op de sociale platforms en in de mainstream media (MSM). Inmiddels heeft de Amerikaanse president Biden opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de biowapentheorie. Plotseling wordt er volop gespeculeerd over de vraag of het SARS-CoV-2 virus toch een biowapen zou zijn en maken de apologeten van de zoönose-theorie terugtrekkende bewegingen. Gezien het spoor van dood en verderf dat het coronavirus heeft getrokken en de verregaande geopolitieke implicaties is deze vraag naar de herkomst van het coronavirus buitengewoon relevant geworden.

De vraag naar de herkomst van het coronavirus is buitengewoon relevant geworden

De Amerikaanse president Biden heeft opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de biowapentheorie. Foto: Wikimedia Commons, The White House

Het dier dat in de zoönose-theorie als bron fungeert van het coronavirus zou de vleermuis zijn. Foto: Wikimedia Commons, Charles J. Sharp

Twee theorieën

De vraag is vooralsnog onbeantwoord of dit SARS-CoV-2 virus een zoönose is, dat wil zeggen een infectieziekte die spontaan is overgegaan van dier op mens. Het dier dat in deze theorie als bron fungeert van het coronavirus zou de vleermuis zijn. De zoönose-theorie stelt dat de overdracht van de vleermuis naar mens - mogelijk met een ander dier als schakel ertussen - zou hebben plaatsgevonden op een markt in Wuhan, overigens niet al te ver van het Instituut voor Virologie in dezelfde stad. Dat brengt ons bij de tweede theorie. De theorie dat het SARS-CoV-2 virus ontsnapt is - per ongeluk of opzettelijk - uit dit laboratorium dat een zogeheten Bio Safety Lab-Level 4 (BSL-4) is. In een BSL-4 moeten de allerhoogste veiligheidsmaatregelen worden genomen om het onderzoek naar *gain of function* van het betrokken virus mogelijk te maken. Dit is het genetisch manipuleren van eigenschappen van virussen in termen van mobiliteit, overdraagbaarheid, besmettelijkheid en dodelijkheid. In het BSL-4 in Wuhan dat onder toezicht van de WHO staat, wordt onderzoek gedaan naar het 'oppompen' van deze eigenschappen bij coronavirussen van vleermuizen.

Dergelijk *gain of function* onderzoek bij virussen werd overigens ook in Nederland verricht. Dit wordt uitvoerig toegelicht door professor Ron Fouchier van de Erasmus Universiteit MC in de VPRO-documentaire 'Virus van morgen' die op 22 maart 2020 werd uitgezonden. In de reportage verklaart de Rotterdamse hoogleraar dat het hem gelukt is om het voor de mens dodelijke vogelgriepvirus H5N1 airborne te maken, dat wil zeggen dat het H5N1-virus zich door genetische manipulatie door de lucht kan verplaatsen. Fouchier ontkent overigens dat een dergelijke genetische ingreep een biowapen zou opleveren, omdat het doel van dergelijk onderzoek de ontwikkeling is van een vaccin tegen een gemuteerd virus dat gelijk is aan zijn genetisch gemanipuleerde variant. Nu dat is nou net het punt. Een zwaard snijdt aan twee kanten. Een genetisch gemanipuleerd virus kan per ongeluk ontsnappen of in de handen vallen van terroristen die er een bio-aanval mee kunnen uitvoeren. De voormalige Amerikaanse president Obama heeft om die reden het onderzoek naar gain of function bij virussen in Westerse laboratoria stopgezet. Het onderzoek ging echter voort in Wuhan onder leiding van Dr. Zeng-li Shi die vanwege haar onderzoek naar de coronavirussen bij de vleermuis ook wel de 'Bat Woman' (vleermuizenvrouw) wordt genoemd. Deze vleermuizenvrouw houdt vast aan de zoönose-theorie. Volgens haar kan het SARS-CoV-2 onmogelijk uit haar lab in Wuhan zijn ontsnapt.

Prominente wetenschappers

Drie prominente Westerse wetenschappers denken daar echter geheel anders over. Ten eerste professor Francis Boyle, die een expert is op het gebied van de juridische aspecten van biologische wapens en verbonden is aan de Rechtenfaculteit van de Universiteit van Illinois. Boyle stond aan de wieg van de eerste Amerikaanse wet op het terrein van de biowapens, de zogeheten 'The Biological Weapons Anti-Terrorism Act of 1989' die in 1990 tijdens het presidentschap van George Bush senior tot wet werd aangenomen door de Senaat en het Huis van Afgevaardigden. Boyle, die weliswaar geen viroloog is maar zeer goed ingewijd is in de internationale aspecten van biowapens, verklaarde op basis van een grondige studie over de herkomst van het coronavirus dat het SARS-CoV-2 een genetisch gemanipuleerd virus is afkomstig uit het lab van Wuhan. Boyle legt in een interview uit dat een genetisch gemanipuleerd virus door de Chinezen is gekocht van Amerikaanse en Australische partnerinstituten, in de VS is dat de Universiteit van North-Carolina dat een BSL-3 lab rijk is. De Chinese partner in dezen is het Wuhan Instituut voor Virologie. [1]

De tweede prominente wetenschapper die met evidentie komt dat het om een biowapen gaat, is Luc Montagnier. De Franse professor maakte naam door in 1983 het hiv-virus te ontdekken dat de ziekte AIDS veroorzaakt. Voor zijn werk ontving hij in 2008 de Nobelprijs voor de geneeskunde. De Nobelprijs laureaat beweert dat SARS-CoV-2 virus in een laboratorium, hoogstwaarschijnlijk in Wuhan is gefabriceerd en een deel van het hiv-virus bevat dat erin geplaatst is. Deze hypothese leidde zelfs tot vragen in het Europees Parlement. [2]

De derde prominente wetenschapper is de Duitse professor Roland Wiesendanger, een specialist in nanotechnologie verbonden aan de Universiteit van Hamburg die drie keer van de European Research Council een prestigieuze onderzoek beurs heeft ontvangen. Wiesendanger verklaart in een recent interview dat dit nieuwe coronavirus uit een laboratorium komt, omdat het anders dan andere coronavirussen gemakkelijker aanklampt en binnendringt in de menselijke cel en ook andere organen dan de longen kan aantasten. Hij gaat ervan uit dat de zoönese theorie moeilijk ligt omdat het tussenliggende dier nog niet gevonden is en de eerste uitbraak niet ver van het Wuhan Instituut voor Virologie heeft plaatsgevonden, wat nauwelijks toeval kan zijn. [3]

Luc Montagnier (links), Francis Boyle (boven) en Roland Wiesendanger.
Foto: YouTube, Wikimedia Commons

Dringend onderzoek nodig

Hierboven heb ik de mening van drie prominente Westerse wetenschappers weergegeven die tijdens de coronacrisis consequent de biowapentheorie hebben verdedigd. De lijst van dergelijke wetenschappers is veel langer maar ik heb er slechts drie geselecteerd. Dit zijn namelijk wetenschappers van onbesproken gedrag die zeer belangrijke bijdragen hebben geleverd aan de Westerse samenleving. Volgens Boyle, Montagnier en Wiesendanger zijn er sterke aanwijzingen dat we hier te maken hebben met het SARS-CoV-2 virus dat als biowapen ontwikkeld is in Wuhan. Hoe het ook zij, er is in ieder geval dringend onderzoek nodig naar de herkomst van het virus. Boyle, Montagnier en Wiesendanger hebben echter ook gemeenschappelijk dat zij door hun eigen Westerse MSM en sociale-mediaplatforms gemarginaliseerd zijn en weggezet zijn als 'complotdenkers'. Dit is een van de meest bizarre aspecten van de coronacrisis dat excellente wetenschappers met een andere mening dan de WHO en gelieerde overheden uitgesloten werden van het debat over het coronavirus, hoewel het er naar uit ziet dat Boyle, Montagnier en Wiesendanger met terugwerkende kracht gelijk gaan krijgen.

Volgens Boyle, Montagnier en Wiesendanger zijn er sterke aanwijzingen dat het SARS-CoV-2 virus als biowapen is ontwikkeld.
Foto: Wikimedia Commons, Army Medicine

Er is in ieder geval dringend onderzoek nodig naar de herkomst van het virus

Eindnoten

[1] https://www.youtube.com/watch?v=3DAI3c9wE0Q
[2] https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2020-002429_EN.html
[3] https://www.facebook.com/watch/?v=378250363430773

De Chinese marine

Een militair machtsmiddel dat snel sterker wordt

Mr. drs. C. Homan

Het Westen beschouwt China de laatste jaren als nieuwe vijand (systeemrivaal). Het betreft economisch vooral de wereldomspannende Nieuwe Zijderoute, daarnaast het hacken van technische bedrijven en cultureel de vele over de wereld verspreide Confucius-instituten. Maar ook militair is China zich aan het versterken. Zo zei admiraal Philip Davidson, tot voor kort de hoogste Amerikaanse militair in Oost-Azië, in maart jl. in een Senaatscommissie, dat hij zich zorgen maakt dat China in 2050 de internationale leidersrol wil overnemen van de Verenigde Staten.

Waar voorheen verdediging van kustwateren (*near seas defense*) de voornaamste taak was, beschikt China inmiddels over een marine die zich (vooralsnog bescheiden) ook op de wereldzeeën manifesteert. Een beleidsnota van de Chinese marine voegde dan ook de 'bescherming van de open zee' (*far seas protection*) toe aan de rol van de 'verdediging van kustwateren'. Zo is China inmiddels ook een zeevarende natie geworden, waarvan de activiteiten zich niet meer beperken tot de eigen regio of 'achtertuin'. Het land is immers ook afhankelijk van scheepvaart voor de import van ruwe materialen, voedsel en de export van consumptiegoederen.

Achtertuin

China kan vanaf de kust zijn 'achtertuin' beveiligen door precisievuurkracht vanaf land over lange afstand tegen vijandelijk schepen in te zetten. Er is sprake van een toename van Chinese *anti access/area denial* (A2/AD) capaciteiten. Zo investeert China in belangrijke mate in anti-scheepsraketten, evenals satellietsystemen die in staat zijn zich te richten op schepen. De Amerikanen zijn het meest bevreesd voor de DF-21d Dong Feng raket (*carrier killer*), die vanaf land met een afstandsbereik van meer dan 1.500 kilometer Amerikaanse vliegkampschepen in de Chinese kustwateren erg kwetsbaar maakt. En dit maakt China sterk in een conflict dicht bij huis.
Ingevolge de Chinese strategie moeten de zeestrijdkrachten met hun nieuwe wapensystemen allereerst trachten de Amerikanen achter de keten van eerste eilanden en op de lange termijn ook achter de tweede keten van eilanden te houden. De eerste keten van eilanden ('de achtertuin') strekt zich uit van Japan, via Taiwan naar de Filippijnen en de Zuid Chinese Zee. De tweede keten van eilanden loopt van Japan naar het zuiden, voorbij Guam en naar Australië.

Kustwateren

Korvetten maken het grootste deel van de Chinese marine uit. Er waren er in februari jl. zo'n 72 in dienst. De korvetten zijn ideaal voor nauwe, ondiepe wateren, zoals de Zuid-Chinese Zee; het zeegebied rondom Taiwan; en de Senkaku-/Diaoyu-eilanden in de Oost-Chinese Zee. Bovendien moet niet vergeten worden dat de Chinese marine slechts een deel is van de Chinese maritieme macht. Zo is de Chinese Kustwacht de grootste van de wereld met meer schepen dan de regionale buren tezamen, namelijk 225 schepen van meer dan 500 ton die op open zee kunnen opereren en 1.050 schepen die in de kustwateren varen. Daarnaast is er de sinds 2015 bestaande Maritieme Militie die over 84 grote schepen beschikt, die voorzien zijn van waterkanonnen en externe hekken om te spuiten en te rammen.

Taiwan

Admiraal Davidson verklaarde dat Taiwan inlijven duidelijk een van de ambities is die China op korte termijn heeft. "Die dreiging zal zich dit decennium manifesteren, waarschijnlijk zelfs ergens in de komende zes jaar", aldus Davidson. De concentratie van Chinese kleine oppervlakteschepen zoals korvetten en kustpatrouillevaartuigen is geschikt voor gevechten nabij de kusten. Er is alleen ongeveer 130 kilometer relatief ondiep water tussen Taiwan en het Chinese vasteland, ideaal voor de korvetten. Verwacht wordt dat in geval van een militair conflict, naast dozijnen marineschepen, amfibische schepen en hun escortes, waarschijnlijk de Straat van Taiwan ook overstelpt wordt met vele honderden visboten, koopvaardijschepen, en Kustwacht- en Maritieme Militievaartuigen. Wanneer een crisis of oorlog

De Amerikanen zijn het meest bevreesd voor de DF-21d Dong Feng raket. Foto: Wikimedia Commons, IceUnshattered

Er is alleen ongeveer 130 kilometer relatief ondiep water tussen Taiwan en het Chinese vasteland. Afbeelding: University of Texas Libraries

uitbreekt controleert China echter niet de straten en doorgangswegen waarvan de economie afhangt. De regionale focus op *near seas defense* is vooralsnog ontoereikend om het toenemende mondiale bereik van China's economische belangen te steunen.

Eilanden

Veel publieke aandacht krijgen ook de Chinese opgespoten kunstmatige eilanden in de Zuid-Chinese Zee. Deze eilanden liepen voorheen bij vloed onder. Ze kunnen daarom op grond van het internationale zeerecht niet als volwaardige eilanden worden aangemerkt. Behalve China omringen ook Maleisië, Brunei, Singapore, Vietnam, de Filippijnen en Taiwan de Zuid-Chinese Zee. Ook deze landen hebben verschillende claims op de in totaal zevenduizend eilanden en riffen. China aanvaardt het internationaal zeerecht echter niet als oplossing voor de bestaande geschillen in de Zuid-Chinese Zee.

De vrije zee

Als onderdeel van het 'Freedom of Navigation Programme' laten de Verenigde Staten herhaaldelijk marineschepen binnen twaalf mijl van de kunstmatige eilanden varen. Ook bondgenoten van de Verenigde Staten varen geregeld door de Zuid-Chinese Zee en de Straat van Taiwan om te laten zien dat deze zeegebieden nog steeds internationale wateren zijn. Een conflict in de Zuid-Chinese Zee kan een risico veroorzaken voor meer dan 5.000 miljard dollar aan jaarlijks passerende handel. Deze zee functioneert immers als de flessenhals voor de wereldwijde handelsroutes. Het gaat hier om ongeveer 100.000 schepen per jaar.
Een ander conflict betreft de vijf minuscule Japanse Senkaku-/(Diaoyu)-eilanden in de Oost-Chinese Zee. Beijing vaart regelmatig met 'onderzoeksschepen' rondom deze eilanden. Het betreft hier patrouilleschepen van de Chinese Kustwacht die veelal wit geschilderd en lichtbewapend zijn.

Lange afstand

Zoals eerder gezegd streeft de Chinese marine er geleidelijk naar ook over grote afstand operationeel te zijn. Zo voer reeds in september 2015 een flottielje van de Chinese marine in de Amerikaanse wateren bij Alaska. Ook voeren vijf Chinese schepen door de Beringzee. Dit onderstreept ook de toenemende mondiale economische en diplomatieke invloed van China. Overal is tegenwoordig immers een Chinese economische 'voetafdruk' aanwezig, in het bijzonder in Afrika en Zuid-Amerika. Soevereiniteit is daarbij het hoogste beginsel van het Chinese buitenland- en handelsbeleid. Met andere woorden: belangen prevaleren boven waarden.

Het Type 055 kruiser, waarvan China er 25 gebouwd had in augustus 2020, is een goed voorbeeld van hoe China moderne oorlogsschepen bouwt die in staat zijn rondom de wereld hun macht op zee te projecteren. De Chinese marine maakt bovendien belangrijke vooruitgang in *joint operations*, schadebeperking, logistiek, en inlichtingen. China streeft ernaar tegen 2049 over een militair apparaat te beschikken, dat in staat is oorlogen te voeren en te winnen en haar macht mondiaal in te zetten. *Far seas protection* is dan ook maatgevend voor Beijings koers om de Chinese marine 'mondiaal' te laten opereren. Dit als onderdeel van het Chinees regeringsbeleid, te weten de expansie van het bereik van de Chinese economie en cultuur. Bevoorradingsschepen zijn echter nog schaars en de luchtverdediging en maritieme luchtondersteuning van de vloot is nog vrij beperkt. De voorgenomen modernisering van de vloot zal echter ook deze situatie verbeteren.

Voor marine-operaties over lange afstand voert China onder meer de zogenaamde parelketting-strategie uit. In dit kader heeft China militaire samenwerking geïnitieerd met havens en maritieme infrastructuur in Pakistan, Sri Lanka, Bangladesh, Myanmar en Djibouti in de Hoorn van Afrika. Hier maakt ook de ontwikkeling van een maritieme tak van de Chinese nieuwe Zijderoute een belangrijke deel uit. Geplande maatregelen omvatten de vestiging van meer overzeese bases om de marine te steunen en zwaar luchttransport om deze bases te bevoorraden. Zo zijn volgens recente berichten de Chinezen op zoek naar een locatie voor een marinebasis aan de westkust van Afrika.

Ook de Chinese opgespoten kunstmatige eilanden in de Zuid-Chinese Zee krijgen veel publieke aandacht.
Foto: CSIS Asian Maritime Transparency Initiative, DigitalGlobe Image

Het Type 055 kruiser, hier een artist impression, is een goed voorbeeld van hoe China moderne oorlogsschepen bouwt. Afbeelding Wikimedia Commons

Om de bevoorrading op zee te verbeteren bouwt China momenteel het Type 901 geïntegreerd bevoorradingschipschip.
Foto: Wikimedia Commons, mod.go.jp

Modernisering

Van groot belang is hierbij de scheepsbouw. China heeft inmiddels de grootste scheepsbouwinfrastructuur in de wereld. De ontwikkeling ervan geniet steun tot op het hoogste niveau. In 2018 omvatte China 40% van de scheepsbouwmarkt in de wereld qua bruto tonnen. Dat is ruim voor Zuid-Korea met 25%. De centrale commissie voor geïntegreerde militaire en civiele ontwikkeling, met aan het hoofd Xi Jinping, benadrukt de tweeërlei gebruik (*dual use*) structuur. Zo bouwt het land moderne oppervlakte-oorlogsschepen, onderzeeboten, vliegkampschepen, gevechtsvliegtuigen, amfibische aanvalsschepen, onderzeeboten met ballistische nucleaire raketten, grote kustwachtvaartuigen en ijsbrekers voor het poolgebied. Aangezien korvetten niet mondiaal kunnen opereren, heeft China zijn productie verhoogd naar schepen die een *aircraft carrier task force* vormen, zoals geleidewapen kruisers (Type 055), nucleair voortgestuwde onderzeeboten en amfibische aanvalsschepen die Chinese troepen op buitenlandse kusten kunnen zetten. Als een van de grootste amfibische schepen in de wereld, heeft het Type 075 een vliegdek voor helikopters en een onder water te zetten dek voor hovercrafts en amfibische voertuigen. Om de bevoorrading op zee te verbeteren bouwt China momenteel het Type 901 geïntegreerd bevoorradingschipschip. Voor bescherming en coördinatie zal het Type 055 kruiser het middelpunt van toekomstige Chinese *carrier groups* worden. Met 112 verticale lanceercellen (VLS), heeft dit grote schip meer dan tweemaal de raketcapaciteit van vorige Chinese oppervlakte-oorlogsschepen.

Vliegkampschepen

De Chinese marine heeft twee vliegkampschepen in dienst. Hun afstandsbereik is echter beperkt. Dat maakt hen geschikter voor inzet in plaatsen als de Zuid-Chinese Zee dan in oceanen. De twee operationele Chinese vliegkampschepen zijn conventioneel aangedreven en gebaseerd op oude Sovjet-ontwerpen. Dat beperkt zowel het afstandsbereik als het aantal vliegtuigen dat ze vervoeren. Ook de munitielading op deze vliegtuigen kent zijn beperkingen. Kortom, zij zijn geen gelijke van de Amerikaanse twaalf vliegkampschepen. Het nieuwste geplande Chinese vliegkampschip wordt echter verwacht te zijn voorzien van een nucleaire reactor en elektromagnetische katapulten, die het in staat zullen stellen vliegtuigen te lanceren met meer vuurkracht en een groter bereik dan vanaf de bestaande vliegkampschepen. Naar verwachting zal in 2030 het aantal van twee vliegkampschepen gestegen zijn tot vier.

Krachtsverhoudingen

Maar wat zijn eigenlijk de maritieme krachtsverhoudingen tussen China en de Verenigde Staten? Aan het einde van 2020 beschikte China over 360 schepen; dat zijn er 60 meer dan de Amerikaanse marine. Voorspeld wordt dat over vier jaar de Chinese marine 400 gevechtsschepen zal tellen. Het streven van de Amerikaanse marine is t.z.t. over 355 schepen te beschikken.

Hier passen wel enige kanttekeningen bij. Militaire krachtsverhoudingen in de wereld worden namelijk meestal in aantallen gepresenteerd (*numbers game*). Maar het gemiddeld Amerikaans schip is echter veel groter dan Chinese schepen. Zo heeft de Amerikaanse vloot een waterverplaatsing van 4,6 miljoen ton water, terwijl de Chinezen niet meer dan 1,8 miljoen ton verplaatsen. Bovendien beschikken de Verenigde Staten over een belangrijke voorsprong in slagkracht in de lanceercapaciteit van kruisrakketten. Zo hebben de Verenigde Staten meer dan 9.000 verticale raketlanceercellen op hun oppervlakteschepen, in tegenstelling tot China dat er over zo'n 1.000 beschikt. Op het gebied van vliegtuigen die van vliegkampschepen opereren, is de kloof zelfs groter. De Verenigde Staten hebben een bijna twintigvoudig voordeel in vliegtuigen die van schepen opereren.

Bovendien is de vloot van de Amerikaanse aanvalsonderzeeboten van 50 boten geheel nucleair aangedreven. Zij hebben hiermee een belangrijk bereik en voortzettingsvermogen. De Chinese vloot telt slechts 7 nucleair aangedreven onderzeeboten in een vloot van 62. Daarnaast is als het militair personeel geteld wordt, de Amerikaanse marine met meer dan 330.000 paraat personeel groter dan de 250.000 van de Chinese marine.

De Dalian Shipbuilding Industry Company. In 2018 omvatte China 40% van de scheepsbouwmarkt in de wereld. Foto: Wikimedia Commons, Yoshi Canopus

Het eerste Chinese vliegkampschip Liaoning in de omgeving van Hongkong. Foto: Wikimedia Commons, Baycrest

De Changzeng 1 (SSN-401), een conventioneel aangedreven aanvalsonderzeeboot. De Chinese vloot telt slechts 7 nucleair aangedreven onderzeeboten in een vloot van 62. Foto: Wikimedia Commons, Stefan Tsingtauer

De regio

Maar de snelle groei van het Chinese defensiebudget en opbouw van de marine heeft de nodige nervositeit in veel landen in de regio veroorzaakt. Zij zien zich genoodzaakt hun strijdkrachten ook te versterken. Zo heeft Japan kruisraketten aangeschaft, die het kan afvuren met zijn moderne F35-straaljagers en die doelen ver in China kunnen raken. Australië heeft voor de komende tien jaar de grootste militaire opbouw aangekondigd die het land ooit in vredestijd heeft ondernomen. En in Zuid-Korea is, vooral door de dreiging vanuit het door Beijing gesteunde Noord-Korea, zelfs discussie over de vraag of het land eigen kernwapens moet ontwikkelen. Daarnaast hebben de Verenigde Staten hun militaire banden met India versterkt.

De Amerikaanse militaire relatie met Japan, die berust op een alliantie, is echter het meest betrouwbaar. Inmiddels beschikt Japan over een van de grootste, meest geavanceerde en professioneel bemande marines in de wereld. Sinds 2014 is bovendien 'overzeese collectieve zelfverdediging' mogelijk. Dit betekent dat Japan een aangevallen land te hulp kan snellen. Veel landen in de regio hebben echter nauwe economische relaties met China. Dit terwijl ze tegelijkertijd ook op de relaties met de Verenigde Staten steunen voor hun veiligheid.

Japan beschikt over een van de grootste, meest geavanceerde en professioneel bemande marines in de wereld. Foto: Wikimedia Commons

Pariteit

De Verenigde Staten kondigden reeds in 2010 aan hun militaire zwaartepunt naar Azië te verplaatsen. Inmiddels beschouwt de Amerikaanse regering China dan ook als haar belangrijkste rivaal. Amerika wil de komende jaren zelf veel meer investeren in hoogwaardige militaire technologieën als drones, robots en cyberwapens, in de hoop het oude overweldigende overwicht te herwinnen.

Hoewel de Verenigde Staten momenteel dus over krachtiger en zwaarder bewapende zeestrijdkrachten beschikken, wijzen de trends erop dat er uiteindelijk in 2030 pariteit tussen beide marines gaat ontstaan. Zo liet China tussen 2015 en 2017 in totaal 400.000 ton aan marineschepen van stapel lopen. Dat is tweemaal de productie van de Verenigde Staten in dezelfde periode. En de Verenigde Staten zagen dat China tussen 2014 en 2018 meer onderzeeboten, oorlogsschepen, en amfibische schepen van stapel liet lopen dan het aantal schepen die de marines van Duitsland, India, Spanje en het Verenigd Koninkrijk samen tellen. En Xi Jinping stelde op 23 april jl. op dezelfde dag een helikopter-*carrier*, een torpedojager en een met ballistische raketten uitgeruste onderzeeboot in dienst.

De opkomst van de Chinese marine is een voorbeeld van een 'landmogendheid' die een 'hybride land-zeemogendheid' wordt. Foto: Wikimedia Commons, Jiang

China verkondigt gewoonlijk dat haar opkomst vreedzaam is. Xi Jinping onderstreept altijd dat China een defensief defensiebeleid voert: "De blauwe planeet wordt door de oceanen niet in eilanden verdeeld, maar wordt door de oceanen gebonden in een samenleving met een gezamenlijke toekomst." De opkomst van de Chinese marine is een voorbeeld van een 'landmogendheid' die een 'hybride land-zeemogendheid' wordt. Door de combinatie van een *near seas* en een *far seas* Chinese marine, opereert het met zijn vloot tevens over grotere afstanden, wat het echter moeilijker maakt deze te beschermen en te ondersteunen.

Samenwerking

De Verenigde Staten zullen voor hun positie in de Stille Oceaan afhankelijk zijn van nauwe samenwerking. Onder president Biden is met India, Australië en Japan de zogenoemde Quad-samenwerking nieuw leven ingeblazen. Dit tot ongenoegen van China. Bovendien is recentelijk vooral de militaire samenwerking met India en Japan versterkt.

Maar sinds kort wil ook Europa zich niet onbetuigd laten. Zo ging onlangs een Brits vlootverband - waarvan ook Zr.Ms. Evertsen deel uitmaakt - onder commando van het vliegkampschip HMS Queen Elisabeth naar de regio. Ook Duitsland en Frankrijk tonen maritieme belangstelling voor de Indo-Pacific. En de Europese Raad heeft zich ook uitgesproken voor een maritieme aanwezigheid.
Kortom, wat ligt er meer voor de hand dan een gemeenschappelijke Europees-Amerikaanse maritieme strategie voor de regio te ontwikkelen?!

Zr.Ms. Evertsen maakt deel uit van een Brits vlootverband dat onlangs is vertrokken naar de Indo-Pacific regio. Foto: MinDef

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas
postnl

ONAFHANKELIJK DEFENSIEMAGAZINE
UITGAVE VAN DE KONINKLIJKE NEDERLANDSE VERENIGING 'ONS LEGER'

ARMEX

Voor een krijgsmacht die ertoe doet!

De zorg voor een deugdelijke krijgsmacht was in 1912 aanleiding om de Koninklijke Nederlandse Vereniging 'Ons Leger' op te richten. De onverantwoord grote bezuinigingen van de laatste decennia tonen aan dat we ons nog steeds zorgen moeten maken, ondanks dat recent de eerste voorzichtige stappen zijn gezet om het vermogen van de krijgsmacht te repareren. De Koninklijke Nederlandse Vereniging 'Ons Leger' zet zich daarom ook in onze tijd in voor een krijgsmacht die er toe doet!

Zij spant zich in voor een breed draagvlak voor onze krijgsmacht in de samenleving en draagt die boodschap uit naar de politiek, de industrie, de wetenschap en de media. Daarnaast toont zij zich betrokken bij uitgezonden militairen en hun relaties.

De vereniging organiseert tal van activiteiten zoals lezingen en bezoeken aan militaire locaties. Ook heeft zij een bijzondere universitaire leerstoel en kent zij de Prins Mauritsmedaille toe aan personen of organisaties, zowel binnen als buiten de krijgsmacht, die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de krijgsmacht.

Voelt u zich betrokken bij de krijgsmacht en ondersteunt u onze doelstelling, wordt dan lid van de Koninklijke Nederlandse Vereniging 'Ons Leger'. Meer bijzonderheden kunt u vinden op onze website: https://onsleger.nl/.